

نسخه اصلی

به نام خدا

راهبردهای تسهیل و امنیت تجارت فرامرزی و نوسازی گمرکات جهان

دکتر علیرضا مقدس - ابراهیم زارعی

شرکت چاپ و نشر بازرگانی

وابسته به مؤسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

تهران ۱۳۹۷

سروشنامه	مقدسی، علیرضا، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدیدآور	راهبردهای تسهیل و امنیت تجارت فرامرزی و نوسازی گمرکات جهان / علیرضا مقدسی، ابراهیم زارعی
مشخصات نشر	تهران: شرکت چاپ و نشر بازرگانی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۳۵۶ ص.: مصور، جدول، نمودار
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۴۶۸-۶۱۲-۲
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	سازمان جهانی گمرک
موضوع	World Customs Organization
موضوع	گمرک -- همکاری های بین المللی
موضوع	Customs administration -- International cooperation
موضوع	گمرک -- قوانین و مقررات
موضوع	Customs administration -- Law and legislation
موضوع	بازرگانی بین المللی
موضوع	International trade
موضوع	سازمان های بازرگانی
موضوع	Commercial associations
شناسه افزوده	زارعی، ابراهیم، ۱۳۵۹ -
شناسه افزوده	شرکت چاپ و نشر بازرگانی
رده بندی کنگره	HJ۶۶۰۹/م۷۲۱۳۹۷
رده بندی دیویی	۳۵۱/۱۵۳۰۹۱۷۲۴
شماره کتاب	۵۵۲۳۹۳۹

شرکت چاپ و نشر بازرگانی

وابسته به مؤسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

راهبردهای تسهیل و امنیت تجارت فرامرزی و نوسازی گمرکات جهان
ترجمه و تالیف: دکتر علیرضا مقدسی - ابراهیم زارعی

طراح جلد: پاشا دارابی

صفحه آرای: سولماز دمندانی

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۴۵،۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۶۸-۶۱۲-۲

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت چاپ و نشر بازرگانی

« کلیه حقوق محفوظ و مخصوص شرکت چاپ و نشر بازرگانی است. »

نشانی: تهران، خیابان کارگر شمالی، بالاتر از بلوار کشاورز، نبش کوچه همدان،

شماره ۱۲۰۴ | تلفن: ۶۶۹۳۹۳۲۹ - ۰۲۱

WWW.CPPC.ir

فهرست مطالب

مقدمه

۷

بخش اول - مبنای، اسناد و توصیه‌نامه‌های سازمان جهانی گمرک پیرامون تسهیل و امنیت تجارت فرامرزی و
نوسازی گمرکات جهان در قرن ۲۱

مقدمه

۱۰

فصل اول: دستورالعمل گمرک قرن بیست و یکم

۱۱

مقدمه‌ای پیرامون تاریخچه دستورالعمل گمرک قرن ۲۱

۱۲

فضای با تغییر سریع

۱۳

چالش‌هایی برای دولت‌ها

۱۴

گمرک قرن بیست و یکم: یک نقش پویای جدید

۱۹

نقش آینده WCO

۲۰

نتیجه‌گیری

فصل دوم: استانداردهای WCO برای امنیت و تسهیل تجارت

۲۱

رکن اول: گمرک - گمرک

۲۲

رکن دوم: گمرک - تجارت

۲۲

خلاصه ضمیمه شماره (۱) چارچوب WCO

۲۳

خلاصه ضمیمه شماره (۲) چارچوب WCO

فصل سوم: چارچوب استانداردهای SAFE سازمان جهانی گمرک برای امنیت و تسهیل تجارت جهانی

۲۶

۱- اهداف و اصول چارچوب SAFE

- ۲۸ - مزیت‌ها
- ۲۹ - رکن ۱- گمرک به گمرک
- ۵۰ - رکن ۲- گمرک با تجارت
- ۵۷ - شرایط، نیازمندی‌ها و مزیت‌های AEO
- ۸۱ - تصمیم انجمن مشارکت گمرکی در مورد چارچوب استانداردها برای امنیت و تسهیل تجارت جهانی

فصل چهارم: کنوانسیون ساده و هماهنگ سازی تشریفات گمرکی (تجدید نظر شده کیوتو) (نقشه راه گمرکات جهان

در قرن ۲۱)

- ۸۵ - نقش گمرک در تسهیل تجارت جهانی
- ۸۵ - کنوانسیون کیوتو
- ۸۶ - اصول محوری
- ۸۶ - شروط اصلی و کلیدی
- ۸۷ - راهنمایی‌هایی برای ضمانت کنوانسیون، رنگ و سبک
- ۸۷ - وضعیت موجود
- ۸۷ - متن کنوانسیون
- ۹۹ - پیوست کلی

فصل پنجم: رهنمودهای بهبود تجارت سازمان جهانی گمرک

- ۱۲۱ - (۱) مقدمه
- ۱۲۱ - (۲) مفهوم بهبود تجارت و اهمیت نقش گمرک
- ۱۲۲ - (۳) رابطه چارچوب استاندارد SAFE
- ۱۲۳ - (۴) عناصر رهنمودهای بهبود تجارت WCO

فصل ششم: برنامه راهبردی WCO

- ۱۲۹ - برنامه راهبردی WCO (۲۰۱۴-۲۰۱۸)
- ۱۳۳ - بیانیه چشم انداز WCO
- ۱۳۳ - ارزش‌های WCO
- ۱۳۴ - اهداف و اقدامات راهبردی

بخش دوم - استراتژی‌های تسهیل و امنیت تجارت فرامرزی و نوسازی گمرکات جهان

۱۴۶	مقدمه
-----	-------

فصل اول: گمرک قرن ۲۱، تسهیل‌کننده تجارت خارجی

۱۴۸	موافقت‌نامه تسهیل تجارت:
۱۵۸	برنامه مرکاتور سازمان جهانی گمرک

فصل دوم: گمرک قرن ۲۱، درست‌کار و فسادستیز

۱۶۳	۱- اعلامیه تجدیدنظر شده آروشا (اعلامیه شورای همکاری گمرکی در رابطه با حکمرانی خوب و درست‌کاری در گمرک)
۱۶۷	۲- راهنمای تجدیدنظر شده توسط درست‌کار - ژوئن ۲۰۱۴
۲۲۰	۳- مدل کدگذاری (نظام‌نامه) اخلاقی رفتاری
۲۲۰	۴- قطعنامه درست‌کاری آلمانی - (۲۰۰۷ میلادی)
۲۲۲	۵- بیانیه مابوتو- تعهد به درست‌کاری در گمرک
۲۲۴	۶- قطعنامه نایروبی در زمینه «درست‌کاری»

فصل سوم: گمرک قرن ۲۱؛ شفاف، هوشمند، الکترونیک و پیشرو در ارائه خدمات به فعالان اقتصادی مجاز

۲۲۷	۱- گمرک الکترونیک و سازمان جهانی گمرک
۲۴۹	۲- فعالان اقتصادی مجاز (AEO)
۲۵۳	۳- مدیریت ریسک

فصل چهارم: گمرک قرن ۲۱؛ دارای تعامل راهبردی با جامعه تجاری و سازمان‌های همجوار

۲۵۵	تعاریف پنجره واحد تجاری فرامرزی
۲۵۶	مزایا و دستاوردهای پنجره واحد تجاری فرامرزی در کشورهای موفق:
۲۵۹	بررسی توصیه‌های سیفک در زمینه استقرار پنجره واحد تجاری:
۲۷۰	مدل اطلاعات سازمان جهانی گمرک عامل ارتباط تجار و سهامداران تجاری

فصل پنجم: گمرک قرن ۲۱؛ کارآمد در مبارزه با تقلبات و تخلفات گمرکی و تجاری

۲۷۵	NCEN ابزاری موثر برای کشف تخلفات گمرکی
۲۷۶	آشنایی با دفتر رابط اطلاعات هوشمند منطقه ای ریلو (RILO)
۲۷۸	سامانه شناسایی کالای تقلبی و قاچاق از اصلی
۲۸۸	رعایت قوانین و مقررات و مبارزه با تخلفات از طریق اعمال بسته CEP
۲۹۰	کنوانسیون بین المللی کمک های متقابل اداری به منظور پیشگیری، بازرسی و پیگرد تخلفات گمرکی (نایروبی)
۲۹۱	حسابرسی پس از ترخیص

فصل ششم: گمرک قرن ۲۱؛ همواره در پی ظرفیت سازی

۲۹۳	استراتژی ظرفیت سازی گمرک
۲۹۳	مسئله ظرفیت سازی گمرکات
۲۹۵	ظرفیت سازی در زمینه گمرک - به معنای جدید
۲۹۷	شش تجربه آموخته شده از فعالیت های ظرفیت سازی گذشته
۳۰۲	نیازها و چالش های ظرفیت سازی
۳۰۴	ظرفیت سازی و ضرورت اجرای آن در گمرک
۳۰۴	ضرورت ظرفیت سازی جامع و ایجاد تغییر در گمرک
۳۰۵	مفهوم استراتژی ظرفیت سازی در حوزه گمرک

فصل هفتم: گمرک قرن ۲۱؛ هماهنگ کننده کنترل های مرزی کالاها

۳۰۷	اصطلاح مدیریت هماهنگ مرزی یا management coordinated border
۳۰۷	اهمیت، منافع و مزایای CBM
۳۰۹	مجموعه راهنمای مدیریت هماهنگ مرزی سازمان جهانی گمرک
۳۱۰	CBM و تسهیل تجارت
۳۱۰	CBM و پنجره واحد
۳۱۰	ابعاد مدیریت هماهنگ مرزی (CBM)
۳۱۱	اهداف ایجاد دروازه مشترک گمرکی مرزی
۳۱۱	کنوانسیون بین المللی هماهنگی کنترل های مرزی کالاها
۳۲۸	اسناد و کنوانسیون های بین المللی دال بر مدیریت هماهنگ مرزی

مقدمه

امروزه ابزار تجارت خارجی یکی از مولفه‌های مهم قدرت اقتصادی کشورها به شمار می‌رود و برای نیل به این مهم، استراتژی «توسعه تجارت خارجی» در دستور کار کشورهای پیشرو قرار گرفته است. یکی از پیشران‌های استراتژی توسعه تجارت خارجی، مقوله «تسهیل و امنیت تجارت» است که سازمان‌های بین‌المللی گمرکی و مرتبط با فرایند تجارت خارجی از جمله سازمان جهانی گمرک^۱ (WCO)، سازمان جهانی تجارت^۲ (WTO)، اتاق بازرگانی بین‌المللی^۳ (ICC) و مرکز توسعه و تسهیل تجارت سازمان ملل متحد (UNICEFACT) نیز تأکید زیادی بر اجرای آن داشته و دستورالعمل‌ها و توصیه‌نامه‌های متعددی نیز در این زمینه تهیه و تصویب نموده‌اند.

بنابراین با توجه به رشد سریع و پرشتاب تجارت بین‌المللی در آغاز قرن ۲۱ و پیچیده‌تر شدن محیط کاری و تأثیرات آن بر اقتصاد جهانی باعث شد تا سازمان جهانی گمرک (WCO) با توجه به مأموریت‌ها و وظایف راهبردی خود در سطح جهان، برای تحقق راهبرد تسهیل و امنیت تجارت جهانی، کنوانسیونها، برنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و توصیه‌نامه‌های منظمی را طراحی کرده که به گمرکات کشورهای عضو پیشنهاد و ابلاغ نماید. کنوانسیون تجدیدنظر ساده و هماهنگ‌سازی شمولیات گمرکی کیوتو^۴ (RKC)، استانداردهای بین‌المللی برای تسهیل و امنیت تجارت (گمرک با گذر و گمرک با جامعه تجاری) و چارچوب استانداردهای SAFE برای تضمین و تسهیل تجارت جهانی و بسته‌های راهبردی آن و چهار بسته استراتژیک WCO از جمله بسته جمع‌آوری مالیات^۵ (RP)، بهبود سازمانی^۶ (OLP)، رقابت‌پذیری

1. World Customs Organization

2. World Trade Organization

3. International Chamber of Commerce

4. Revised Kyoto Convention

5. Revenue Package

6. Organization Development Package

اقتصاد^۱ (ECP) و مبارزه با تخلفات DATAMODEL، (CEP)^۲، دستورالعمل‌های مدیریت ریسک و حسابرسی پس از ترخیص، برنامه فعالان اقتصادی مجاز^۳ (AEO)، مجموعه راهنمای درست‌کاری (INTEGRITY)، دستورالعمل ظرفیت‌سازی و CBM از این قبیل اقدامات و ابتکارات سازمان جهانی گمرک در این زمینه است. ضمن اینکه اساسی‌ترین و مهمترین سند بالادستی سازمان جهانی گمرک در این خصوص «تهیه و ابلاغ دستورالعمل گمرک قرن ۲۱ با هدف افزایش رشد و توسعه از طریق تسهیل تجارت و امنیت مرزی» است که در واقع نقشه راه گمرکات جهان در زمینه تعالی سازمانی، اصلاح و نوسازی، تسهیل تجارت و توسعه اقتصادی به شمار می‌رود.

در واقع می‌توان گفت، کنوانسیون RKC و دستورالعمل گمرک قرن ۲۱ و چارچوب استانداردهای SAFE سه سطح مثلث گمرک قرن بیست و یک در ابعاد تسهیل تجارت و نوسازی گمرکات جهان را تشکیل می‌دهند. در این کتاب ضمن تشریح ویژگی‌ها و مفاد هر یک موارد پیش گفته و تبیین رویکردهای WCO و WTO در این زمینه در چارچوبی مشخص ابزارها و استراتژی‌های گمرک قرن بیست و یکم تشریح شده که می‌تواند به عنوان منبع آموزشی و علمی مورد استفاده علاقمندان قرار گیرد.

دکتر علیرضا مقدسی - ابراهیم زارعی